ЄВРОПА 08.06.2023 | Вікторія Роша

Возз'єднання великої європейської родини

Другий саміт ЄПС в Молдові ознаменував кінець «російської сфери впливу» на Східноєвропейський регіон

Другий саміт Європейського політичного співтовариства (ЄПС), який відбувся 1 червня 2023 року в Бульбоаці, Республіка Молдова, став історичним, ознаменувавши кінець «російської сфери впливу» на Східноєвропейський регіон. Присутність на саміті глав держав і урядів 45 європейських країн, у тому числі більшості учасників від «Східного партнерства», посилає Росії ясний сигнал про те, що не можна очікувати жодних угод і поступок коштом незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України та Молдови. Висловлюючи твердий намір ЄС робити кроки в напрямку розширення, розуміючи його важливість, Шарль Мішель, президент Європейської ради, підтримав країни-кандидати, запевнивши український, молдовський і грузинський народи, що вони не самотні у своїй боротьбі за свободу.

Молдова чітко заявила, що її більше не можна вважати «задвірком» Росії

Молдовська керівна політична еліта, інституції й насамперед президентка Молдови Мая Санду зуміли за короткий і дуже непростий період часу та геополітичної боротьби продемонструвати силу і твердий намір вивести Молдову з «сірої зони» Європи. Молдова не просто на день стала Центром Європи, просуваючи європейський порядок денний – вона чітко заявила, що її більше не можна вважати «задвірком» Росії.

Хоча обговорення стосувалися не тільки Молдови, результати саміту значно сприяли їй як у політичному плані, так і в плані розвитку. Президент Єврокомісії оголосив про збільшення фінансової допомоги Молдові втричі, що становитиме 1,6 млрд євро. Найближчим часом буде надано 100 млн євро, щоб покрити термінові потреби у сфері енергетики. Крім того, Норвегія оголосила

про виділення 50 млн євро безповоротної допомоги Молдові, а Велика Британія пообіцяла виділити 10,5 млн фунтів на підтримку українських біженців. Хоча фінансова допомога є надзвичайно важливою для протистояння гібридним загрозам, політична підтримка 50 європейських лідерів – беззаперечний внесок у продовження реформ і прискорення порядку денного членства в ЄС.

Варто зазначити, що саміт ЄПС виявився чудовим проявом організації безпеки, прикладом ідеальної сумісності інституцій і партнерств. В той час як небо над самітом охороняли літаки НАТО, для безпеки Молдови було організовано ще кілька заходів. Напередодні саміту ЄПС Високий представник ЄС із закордонних справ і політики безпеки Жозеп Боррель відкрив у Кишиневі Місію партнерства Європейського союзу, яка має на меті зміцнити спроможність сектору безпеки Молдови розв'язувати кризи та допомогти їй в підвищенні здатності протистояти гібридним загрозам – особливо в контексті кібербезпеки – і протидіяти іноземній інформаційній маніпуляції та втручанню.

Символічна поява президента України Володимира Зеленського, який першим ступив на червону доріжку замку Мімі, вкотре продемонструвала міцні відносини між Україною та Молдовою – як сусідів, друзів і партнерів. Молдова продовжує відігравати вирішальну роль у допомозі, приймаючи громадян України та надаючи матеріально-технічну підтримку українським партнерам. Всім загалом зрозуміло, що мир у регіоні – це не індивідуальна, а колективна справа.

Безпеку в Європі та світі назвали ключовою проблемою всі присутні лідери. На зустрічі підтвердили намір і надалі підтримувати Україну в боротьбі за свободу, а також посилювати обороноздатність України та Молдови. Зокрема прем'єр-міністр Нідерландів Марк Рютте вказав на необхідність розширити коаліцію «Патріот». Міністр внутрішніх справ Польщі Маріуш Камінський у день саміту повідомив у твіттері, що Польща запропонує колегам з Молдови шість літаків (два – Hercules і чотири – Cass) із сучасним обладнанням для підвищення можливостей молдовської поліції щодо забезпечення громадського порядку.

Процес придністровського врегулювання був винесений на обговорення не як перешкода для

Цього разу процес придністровського врегулювання був винесений на обговорення не як перешкода для європейської інтеграції Молдови, а як питання, яке необхідно розв'язати, щоб забезпечити безпечний простір для громадян Молдови, які

європейської інтеграції Молдови, а як питання, яке необхідно розв'язати

проживають у Придністровському регіоні. Президентка Республіки Молдова Мая Санду заявила, що Республіка Молдова не покине Придністровський регіон на шляху до євроінтеграції. Доповнюючи заяву президентки Санду, Жозеп Боррель зазначив, що «Кіпр став членом Європейського союзу, маючи територіальну проблему. Молдова також може це зробити», відкриваючи перед Молдовою двері до ЄС.

Загалом другий саміт ЄПС є сигналом для Молдови про те, що Європейський союз готовий до розширення та очікує від Молдови швидких кроків з метою забезпечення відповідності до законодавства ЄС та виконання Угоди про асоціацію. Прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький закликав до прискорення процесу вступу до ЄС, високо оцінюючи сміливість, з якою Молдова бореться з гібридними атаками Росії. На тій самій ноті президент Франції Емманюель Макрон заявив, що «вступ Молдови в ЄС не тільки можливий, але також є фактом, який має бути здійснений». Завершився саміт словами президентки Молдови Маї Санду про те, що весь континент об'єднався за 20 кілометрів від України, що лише підтвердило колективний намір забезпечити мир у Європі.

Вікторія Роша

Вікторія Роша (Victoria Roșa) – старша асоційована експертка Платформи ініціатив у сфері безпеки та оборони в Молдові.